

Advies Archeologische Monumentenzorg 2020-nr. 44

Aan:

Datum: 6-4-2020

Onderwerp: Archeologie vriendelijk bouwen Jan Maasstraat te Budel

Van: Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant (ODZOB)

Inleiding

Ten behoeve van de ontwikkeling van plangebied Jan Maasstraat in Budel is in opdracht van initiatiefnemer Aannemersbedrijf Vlassak archeologisch vooronderzoek uitgevoerd door KSP Archeologie. Het betreft een bureauonderzoek met verkennend booronderzoek.¹ Op basis van de landschappelijke ligging binnen een zone met dekzandwelingen afgedekt door een enkeerbodem en de archeologische onderzoeks- en vondstlocaties uit de omgeving geldt voor het plangebied een hoge verwachting voor nederzettingsresten uit het Neolithicum tot en met de Volle Middeleeuwen (tot in de 13e eeuw). Uit het archeologische vooronderzoek blijkt dat het potentiële archeologische niveau nog intact is en vanaf 70 cm -mv kan worden aangetroffen. Omdat minimaal 30 cm als beschermingsmarge (zie ook de RCE Handreiking Archeologievriendelijk bouwen, 2016²) hierboven op komt, geldt dat bodemingrepen dieper dan 40 cm onder maaiveld (vanaf 30,63 +NAP) vooraf gegaan dienen te worden door een archeologisch vervolgonderzoek.

De initiatiefnemer wil graag op een archeologievriendelijke manier bouwen, waardoor archeologisch vervolgonderzoek voorkomen kan worden. Om te kunnen beoordelen of er sprake is van archeologie vriendelijk bouwen, dient in detail te worden omschreven hoe er ontgraven zal worden. Hierin dient beschreven te worden hoe diep en welk oppervlak er ontgraven gaat worden ten opzichte van het totale plangebied. Beoordeeld dient te worden of sprake is van archeologie sparend bouwen en of de potentiële vindplaats niet zal worden verstoord door de bouw en het toekomstige gebruik. Als leidraad voor de beoordeling geldt de in 2019 verschenen Handreiking Archeologievriendelijk bouwen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Behoud in situ plan

Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 2700 m². Het plangebied ligt op dit moment braak. De voorheen aanwezige bomen en struiken zijn al gerooid. Er worden in het plangebied circa 8 nieuwe woningen gerealiseerd. Het huidige maaiveld ligt op gemiddeld 30,90 m +NAP; dit is circa 20 cm beneden de kruin van de weg (31,10 m +NAP). Het nieuwe peil van de woningen zal minimaal 20 cm boven de kruin van de weg komen te liggen (31,30 m +NAP).

Voor de fundering van de huizen zullen de bouwputten in hun geheel tot 30 cm -mv (30,60 m +NAP) worden uitgegraven met een lichte graafmachine. Vervolgens zullen met een minigraver de

¹ Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek, verkennende fase Jan Maasstraat te Budel, gemeente Cranendonck, auteur E.A. Schorn (KSP Archeologie) 14-11-2019.

² Roorda, I. & J. Stöver, 2016. Handreiking Archeologievriendelijk bouwen. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort, p. 15.

funderingsstroken conform ontgravingsplan nr. 733-001 en 002 worden gegraven tot op het gele dekzand, naar verwachting circa 60 cm onder het huidige maaiveld (30,30 m +NAP). Dit betreft in totaal een oppervlak van 251 m². Naast de fundering stroken zullen ook de sleuven voor de aan te leggen nutsvoorzieningen en infiltratieputten dieper dan 40 cm onder maaiveld worden ontgraven. Het gaat daarbij om een oppervlak van 76 m² tot een diepte van maximaal 30,20 m +NAP. De aan te leggen wadi wordt niet dieper dan 30 cm onder maaiveld (30,60 m +NAP) aangelegd en dat geldt ook voor de hemelwaterafvoeren. Alle ontgravingen vinden plaats met lichte en kleine graafmachines.

Het totaal te verstoren vierkante meters voor de uit te voeren nuts-, riool-, infiltratie- en funderingeningrepen die dieper gaan dan 40 cm onder bestaand maaiveld, bedragen hiermee in totaal 327 m² (meer dan 12 % van het totale plangebied).

Beoordeling

In het archeologiebeleid van de gemeente Cranendonck wordt aangegeven dat behoud in situ mogelijk is door middel van 'archeologievriendelijk' bouwen waarbij de fundering (en andere kabels, leidingen etc.) niet meer dan 5% van het oppervlak van het plangebied verstoord. Uit de beschrijving van het bouwplan met bijbehorende bodemingrepen blijkt echter dat meer dan 10 % van het plangebied verstoord zal worden tot meer dan 40 cm onder het bestaande maaiveld (30,50 m +NAP). Uit de beschrijving van het bouwplan, wordt echter ook duidelijk dat de diepere uitgravingen nergens dieper zullen reiken dan de vermoedelijke archeologische laag vanaf 70 cm onder maaiveld (30,10 m +NAP). En omdat er gegraven zal worden met lichte en kleine graafmachines, is de kans klein dat de mogelijk aanwezige archeologie aangetast gaat worden. Omdat echter onbekend is of er wel een vindplaats aanwezig is – er is geen karterend en waarderend proefsleuvenonderzoek uitgevoerd – adviseren wij om tijdens het graafwerk dieper dan 40 cm (30,50 m +NAP) archeologische begeleiding in te zetten. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd op basis van een door de gemeente Cranendonck als bevoegd gezag goedgekeurd programma van eisen (PvE). Indien hierbij archeologische waarden worden aangetroffen, dienen deze veilig gesteld te worden door mogelijke plaanpassing en als dat niet mogelijk door het opgraven van de aanwezige archeologische resten. Het besluit hierover ligt bij de gemeente.